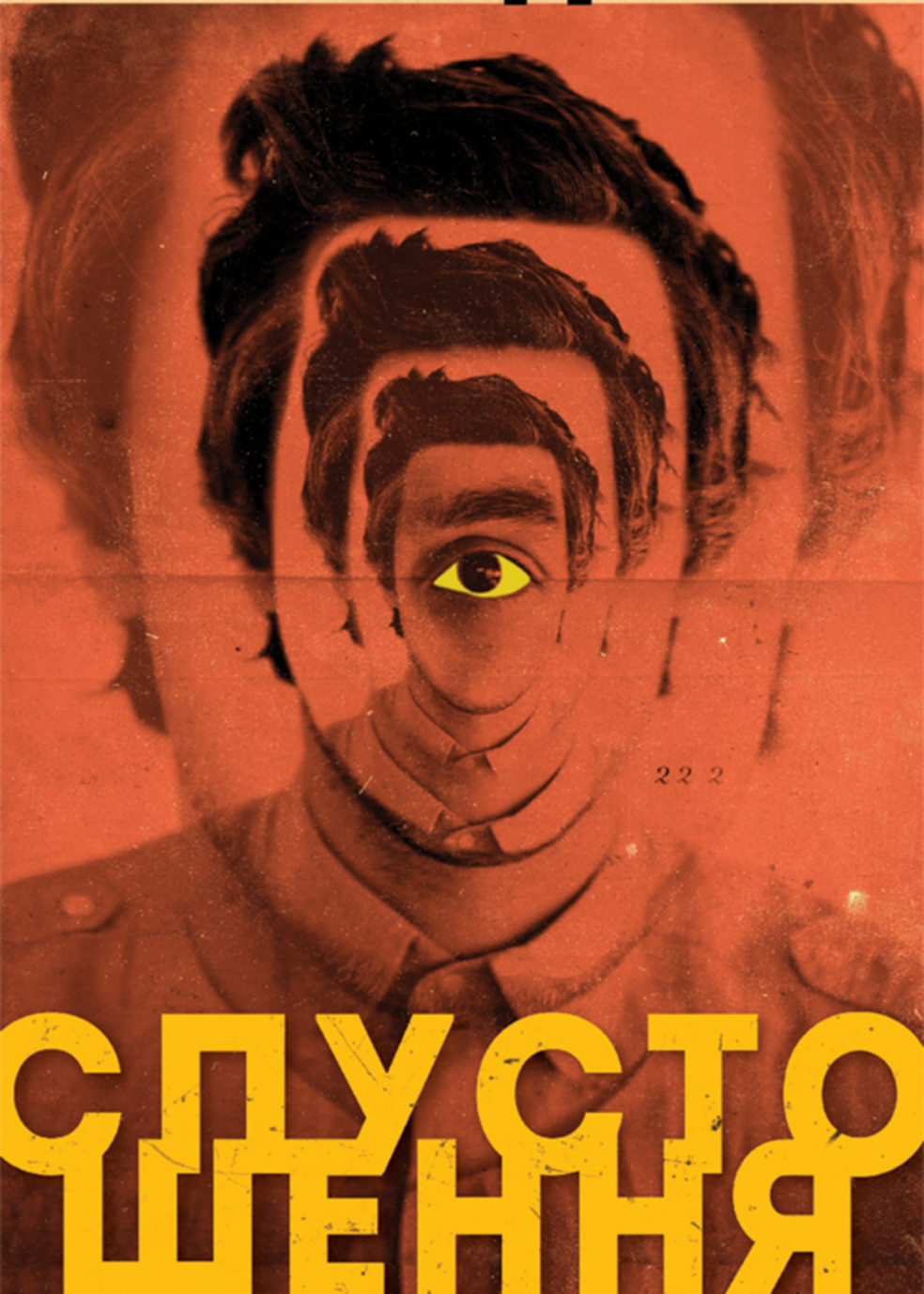

ЛЮБКО ДЕРЕШ

222

**СПУСТО
ЩЕННЯ**

STYLER
styler.rbc.ua

рекомендує

Анетти
ВИДВНИЦТВО
АНТОНЕНКО

ЛЮБКО ДЕРЕШ

**ВИДАВНИЦТВО АНЕТТИ АНТОНЕНКО
ЛЬВІВ**

УДК 82-31

Д-36

Любка Дереш

СПУСТОШЕННЯ

Роман

Реставрація імперії і проект надлюдини, воля й обумовленість, герої креативного класу і нова Орда, що жене своїх коней із розверзливих надр свідомості. Спустошення шириться світом...

Спекотний серпневий день. Троє чоловіків опиняються на одній лінії подій. Кожен здійснює відчайдушну спробу змінити власний сценарій, сценарій людей навколо, сценарій історії. Відомий журналіст Федір Могила влаштовується помічником серйозного інвестора, який бажає вкрай швидко сформувати ринок психотехнологій. Вони вступають в альянс із колишнім працівником радянських закритих лабораторій, професором Гуровим, щоб здійснити інноваційний прорив. Однак кожен із учасників цього союзу, як виявляється, має приховані мотиви. Що це? Сценарії, запущені з аномальної Зони? Постінформаційний апокаліпсис? Чи жадоба сенсу, щоби вистояти у боротьбі зі Звіром, якого Гайдеггер називав Ніщо?

Новий роман Любка Дереша «Спустошення» — про межу, з-за якої не повертаються.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

ISBN 978-617-7192-74-8

© Любка Дереш, текст, 2017

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2017

ЗМІСТ

ПРОЛОГ

7

**ЧАСТИНА ПЕРША
КИСЛОТНИЙ ОПТИМІЗМ**

35

**ЧАСТИНА ДРУГА
DEERWATER HORIZON**

93

**ЧАСТИНА ТРЕТЯ
ЭКСТРЕМАЛДЫ ЖАЙЛЫЛЫҚ**

207

ЕПІЛОГ: ЧОРТОВЕ КОЛЕСО

437

A black and white photograph of a man in a suit sitting on the floor in a corner. Instead of a head, a large, billowing plume of dark smoke or ash rises from the top of his torso. The man is wearing a dark, textured suit jacket, a light-colored shirt, a dark tie, dark trousers, and dark shoes with socks. He is sitting on a light-colored floor with some debris. The walls are plain and light-colored. The word "ПРОЛОГ" is printed in large, bold, black Cyrillic letters to the right of the man.

ПРОЛОГ

Я почну з того, що у цей тридцять четвертий день народження хотів би написати листа самому собі. Поговорити з собою і сказати собі кілька фраз. Отже,

Дорогий Федоре.

Будь ласка, озирнися. Ти так часто поспішаєш, що не завжди встигаєш помітити, яка пора року навколо, який час доби. Це добре, я радію, що ти такий зайнятий — певно, це ознака того, що ти на правильній дорозі, та все одно — зупинися на хвилину. Перепочинь. Роззирнися. Попереду, правду кажучи, не так уже й багато цих днів народжень лишилося. Можливо, що сьогодні ти минаєш свою половину, свій екватор. Можливо, варто більше сфокусуватися саме на цьому відчутті. Я не хочу бути для тебе дидактом — ти вже достатньо дорослий. Я лише хочу, щоб сьогодні ти присвятив трохи уваги мені.

Що ти бачиш? Яка нині пора? Запам'ятай її. Можливо, через десять, двадцять років ти згадуватимеш ці моменти, й вони додаватимуть тобі сили, віри в те, що ти маєш кудись прийти.

Знаю, ти любиш Київ. І нині саме та пора, котра найбільше тобі нагадує про дитинство: це той початок серпня, коли ранки вже прохолодні й приносять свіжий віддих осені, коли полудень пашіє розжареними тротуарами. Ринки на Подолі, на Солом'янці, на Бесарабці повняться кавунами, динями, персиками і баклажанами. Можливо, цього разу пощастить, і гуляючи на Подолі, ти знову почувєш, як тоді, у дитинстві, того особливого дня, що запав тобі в пам'ять, як у когось із вікна лунають звуки італійського свінгу, і ти солодко страждатимеш від неможливості зупинити час,

від цього пекельного відчуття, що літо от-от обірветься, й у небі, затагнутому сріблястою наволокою серпня, ти впізнаватимеш відчай своїх утрачених днів.

Тобі вже за тридцять, ще трохи — і буде тридцять п'ять, та внутрішньо ти так і не перетнув цього меридіана зрілості. І якусь хвилину ти ще розмірковуватимеш про це, а потім усе одно відкинешся на сидінні свого авто й натиснеш педаль газу. Нині маєш свято — тобі сьогодні тридцять чотири.

Ти дивишся на цей світ крізь дорогі темні окуляри, і триденна щетина, що відбивається в дзеркальці заднього виду, — не перешкода для сьогоднішнього дня, бо сьогодні у тебе День народження. Ти куритимеш зараз сигарети, питимеш американо, і ранкове повітря студитиме твої ноги в сандалях, і легку лляну сорочку продуватиме перший осінній вітер, і ти подзеленькуватимеш ключами від машини. Ніхто не знатиме, що всередині тебе ще досі живе той хлопчик, який гуляв тінистими вулицями на Подолі в серці розпеченого серпня, гриз персик і слухав, як десь грає свінг.

А тим часом тобі вже тридцять чотири. Перед тобою не тіниста вулиця Кирилівська, а ранкові корки на промисловій Лук'янівці, і сліпуче світло з неба, і липка тінь від дерев, і курява переходів, стихійні ринки і кабінки мобільних кав'ярень змішуються в мозаїку полісків, погляд мерехтить від цих контрастів, наче перед тобою зарябили джунглі. Припаркувавшись, ти йдеш у цю запорошену тінь, де готують американо і де можна викурити сигарету, і тобі геть не страшно, що навколо — вся ця біднота і жалюгідність вуличного ринку біля метро, коماشине роїння підніжного життя — ти спеціально зупиняєшся тут, щоби вдихнути цих міазмів — серпневих квітів, відрубаних свинячих рил, домашнього свіжого сиру, сушених лікарських трав, сигарет поштучно, шаурми і спітнілих людських тіл, аби відчутти, що ти живий. Перед тобою розкривається новий день. А викуривши сигарету і

випивши ритуальної кави, сідаєш назад у машину і їдеш у дорогий ресторан, щоб з'їсти святковий сніданок на самоті.

Федір Могिला, людина з розлогою біографією, чий досвід роботи в різних сферах життя загалом можна було б підсумувати словом «журналістика», сидить навпроти мене, заклавши ногу за ногу, віддзеркалюючись у тонованому склі ресторанного вікна, в точності копіюючи мої рухи. Я дивлюся на нього як на свого двійника, реального й ефемерного водночас, і не можу повірити, що він — це і є я. Я здивований, що він уже такий... дорослий. Мені здається, я не маю жодної причетності ані до його слави, ані до його успіху. Так, я почувуюся ситим, коли він їсть, і я сплю, коли він спить, однак здебільшого в нас немає нічого спільного. Я спостерігаю за кар'єрним злетом Федора Могили так, наче б то й справді окрема особистість, а не маска, якою я прикриваю себе.

Із піцерії уже долинають перші ранкові аромати. Це твій подарунок самому собі — сніданок наодинці. Федір дивиться на мене крізь темні окуляри з певною злістю, з роздратуванням. Він знає, що на деякі запитання у нього немає відповідей. Він знає, що цей зовнішній вигляд — це відображення — лише фасад. Так і має бути. Він публічна персона, має тримати марку. Та ось приносять американо — одне йому, одне мені. Ось два кельнери приносять нам піцу: одну йому — одну мені. Ось ми синхронно з ним починаємо її жувати. Не звернувши на мене жодної уваги, Федір Могила заглиблюється у жування піци, у перечитування ранкової газети, повертається у себе, лише краєм ока зиркаючи на мене, відчуваючи, що я — його справедливий суддя, який знає всі його страхи, слабкості, всі програші й неоплатні борги.

Край сонця уже огинає дах будинку, і діагональ світла поволі вповзає на тінистий внутрішній дворик, де розташована піцерія. Ця лінія сонця викрадає ранкову прохолоду, вона сповіщає про наближення обіду, а з ним — невідворотній поспіх, метушню, за якою зникає ця ранкова свіжість і ясність

слів. І я боюся, що все, що я пишу тобі, дорогий Федоре, так і залишиться непрочитаним, непочутим, несприйнятим. Залишиться поверхневими фразами, які не зачіпають твоєї глибини. Мені шкода, що всьому цьому, над чим я так багато думаю, не буде надано достатньої уваги, і воно загубиться у плинності днів. Та боюся, я не маю сили зробити цю нашу розмову помітнішою, важливішою для тебе, ніж вона вже є.

Утім, і справді, не перечитувати ж листи, написані самому собі.

* * *

Невидима павутина зв'язків. Ця Божа ласка прийшла до тебе незрозуміло як, сама: здатність читати між рядками, дивитися за кадр. Наче хіромант, що пізнає долю з долоней, ти бачиш лінії Сонця і Венери у людях, у словах, у знаках щоденних буднів. Ти можеш бачити, як пов'язані між собою події, й намагаєшся рухатися так, щоб із непримітних випадковостей вибудовувалася своя окрема історія — історія, яка ніколи не трапилася б, якби ти не зважав на ці маленькі підказки життя. Приховані зв'язки, які ти любиш встановлювати, мимоволі скеровують тебе. Коли тебе запитують, чи віриш ти в знаки, ти відповідаєш, що, загалом, ні — що-правда, ти міг би сказати, що знаки є лише семантичними примітивами, які ти спершу засвоюєш, наче аз-буки-веді, потім — складаєш їх у слова, а далі — читаєш повним реченням. Тому, коли тебе запитують, чи віриш ти в знаки, ти сприймаєш це запитання майже так, буцім тебе спитали, чи віриш ти в літеру Ю або І. Так само, як не існує в природі літер, але є імена, як не існує віршів, але є поезія, яка ніде не починається і ніде не закінчується, так само в природі не існує знаків — але є нескінченна книга, розсипана, наче діамантовий пил, по людях, речах і подіях, розсипана серед

мільйонів звичайних книг, журналів, випадкових рядків, написаних на серветці в кафе. Ти віриш, що у тій книзі є цілий розділ, присвячений саме тобі — твоя доля, зашифрована в звуках радіо і в положенні хмар, у ресторанних меню і в номерах машин, в зустрічах і розставаннях із тими, кого любимо і кого ненавидимо, та поки що, хоч ти вже й шукаєш не перший рік, ти ще не знайшов у ній статті на своє ім'я.

Років сім тому він випадково, під час однієї політичної кампанії, видав гасло, яке знесло політтехнологам голову. Коли він пояснив, чому саме ці два слова, його, достатньо відомого молодого тележурналіста, взяли в команду за спеціальною вказівкою кандидата. На той момент він уже був досконалим продуктом — усі ці чорно-білі фото на фейсбуці, де він з колами під очима, які знову ж таки, засвідчують внутрішній неспокій, усе це знання ринків інформації, знайомство з вищою публікою, десятки інтерв'ю із зірками кінобізнесу, шоу-продюсерами, письменниками-інтелектуалами, реакційними митцями, які горлали про лівий бунт, — усе воно раптом знадобилося; і з'ясувалося, що він став до біса популярним: як на телебаченні, так і поза ним.

Популярність додавала йому впевненості в завтрашньому дні, а перехід до роботи над політичними спецзамовленнями надихав можливістю зробити щось значне і потрібне. Якийсь час він був переконаний, що зможе вкладати у меседжі політичних кампаній коди, які поступово приведуть світ до змін, якими він марив, ще будучи підлітком. Однак, зустрівшись із певними ідеологічними обмеженнями клієнтів, він ще певний час перебував у ілюзії, що зможе принаймні якось змінити стан справ усередині країни. І, нарешті, коли почав помічати перші сиві волосини на голові, він зрозумів, що нерозв'язаних власних проблем значно більше, ніж державних, і спробу-

вав сфокусуватися виключно на собі. Це сталося буквально кілька місяців тому, у червні.

І от, сидючи у піцерії, потягуючи колу з льодом і доїдаючи піцу, Федір намагався подумки складати собі листа, підводячи деякі підсумки. Що він міг би ще написати у цьому листі?

Я написав би: «Справжній чоловік багато працює». Або: «Ніколи не заводь випадкових знайомств із журналістками».

На світських раутах ти завжди, зрештою, відчуваєшся самотнім, тому що довкола — чужі люди і чужі знайомства, в які не хочеться влипати занадто хоча б із міркувань гігієни, — писав би він далі. — А вдома тебе не чекає нічого, крім відчаю, викликаного полицями непотрібних книг і вже практично не актуальними сіді з раритетними записами маловідомих музичних гуртів. Ще недавно вони важили так багато для тебе, а тепер не значать нічого... В оточенні цих зліпків чужих емоцій, думатимеш, що тобі виповнюється тридцять чотири і що в тебе всередині — чорний клей, смола, яка заліпила там усе, що колись дихало і ворушилось. І що ти не маєш ані власних думок, ані власних почуттів, ані, власне, себе.

Кажуть, у тридцять три приходять думки про щось лірично-хворобливе, які підштовхують до бунту. Потім приходять дванадцять апостолів — то можуть бути і друзі, й колеги, а може, і просто хтось випадковий, хто буде підтримувати твої сентиментально-екстремістські погляди. І разом ви будете штовхати цю ідею аж доти, доки перед тобою не замаячить образ Голгофи і хреста на ній. Однак ніхто до тебе за цей останній рік так і не прийшов. І зараз ти сидиш, намагаючись пригнітити в собі неясне відчуття розчарування, навіть певне роздратування, що нічого так і не відбулося. Намагаєшся придавити недобру здогадку, що далі все буде так само і що ця зяюча порожнеча, акурат

перед якою знаходиться твій столик у піцерії, — чомусь її бачиш лише ти один — буде розростатися, поки одного дня не поглине тебе цілком.

Тому, можливо, ти нарешті звернеш увагу на мене?

** * **

Ви завжди робите це у якомусь ресторані. Ти вважаєш себе знавцем київської гастрономії і навіть намагаєшся (бодай іноді) писати статті про заклади харчування. Твій сьогоднішній співрозмовник — Лулу Октябр'юв, чувак. Здригайтеся, дівчатка. Ти теж візьмеш у нього автограф на пам'ять?

Знаю, знаю — це твоє болюче місце. Гадаєш, що це інтерв'ю має стати для тебе останнім, і на ньому — баста. Більше ніякої журналістики, жодних політичних замовлень. Ти втомився від самого себе. Втомився від самоповторів. Але тебе лякає те, що буде після цього.

Ти все частіше кличеш до себе гостей на зразок Октябр'юва — епатажних, неоднозначних, скандальних. Намагаєшся коштом їхніх думок справитися зі своїми запитаннями. Гадаєш, вони зможуть тобі орендувати трохи своєї свободи? Я так не думаю.

** * **

Лавіруючи поміж крісел у ресторані, він рушив у VIP-зал.

— Вітаю. Я Федір, — з ходу представився молодій зірці. Той уже сидів у кріслі, милостиво дозволяючи його помічникам чіпляти собі мікрофон у петлицю.

— Привіт, — озвалася зірка. — Ти запізнюєшся.

Його звали якось цілком по людськи — Петя чи Ваня, проте для сценічного життя він обрав ім'я «Лулу Октябрюв». Він співав мелодійний підлітковий рок, і в українському шоу-бізнесі становив із себе щось на кшталт запізненого схлипу емо. Пубертатні дівчатка шаленіли за ним, преса вважала його достойним кандидатом на наступне «Євробачення», а в інсайдерських колах подекували, що Октябрюв збирається записати спільний альбом із Мадонною. Що вирізняло Лулу — це нетиповий для зірок інтелектуалізм його інтерв'ю, що йшли в розріз із тим сценічним образом, який він обрав для себе. У мережі існувала невелика апокрифічна субкультура фанатів Лулу, які вважали, що вся його творчість — це жорстокий стьоб, яким він знущався з обивательської свідомості українського споживача. Нечисленні послідовники Лулу-провокатора вбачали в його текстах алюзії на праці французьких пост-структуралістів, а самого Лулу вважали ледь не пророком апокаліпсису, і мали переконання, що кінець часів буде наповнений рожевим плюшем, бантами і карамельками.

— Вибач. Зазвичай я ціную час інших, — сказав Федір, сідаючи біля Октябрюва. — Сьогодні в мене День народження, тому зранку все було дуже погано. Мав привести себе до тями. Сподіваюся, ти мав чим зайнятися.

— Я не нудьгував, якщо ти про це, — озвався Октябрюв. — У мене завжди з собою є книжка.

— Що читаєш? — запитав він, поспіхом гортаючи свої роздруківки зі сценарієм передачі.

— Зараз Орвелла, «Звіроферма». А до цього — Джойса. А до цього — Кобо Абе.

— О, серйозна література? У твоєму віці це може бути шкідливо.

На камері закліпало червоне вічко. У нього в голові уже почав вибудовуватися план бесіди, уже конструювалася картинка — чорно-білі обличчя, стиль авторських радянських телепередач кінця 80-х.

— Лулу, я почну з провокаційного запитання, тому що твої тексти провокаційні. Їх, напевне, можна було б назвати гостросоціальними, я так думаю. Усі ці звинувачення суспільства, закиди батькам, навіть критика власного покоління. Тебе називають революціонером. Це музика протесту. Скажи, ти віриш, що можеш змінити історію?

Октябрьов дивився в об'єктив. Кутив він як підліток: зсутулений, із чубчиком на очах, трохи хворобливий і дуже віктимний. У ньому жила харизма молодої зірки.

— Епохи — це для кабінетів істориків. Я не рефлексую над історією. Я живу тут і тепер. Не вірю, що можу змінити навіть власну історію. Якщо на те пішло, я взагалі проти самої ідеї віри. Я не вірю навіть у себе.

— При цьому дехто з фанатів називають тебе втіленням егоїстичного гена.

— Вони просто перекручують мої слова. Якось я сказав, що вважаю себе посланцем Матерії, з якої виник цей Всесвіт. Та якщо замислитися, то кожен із нас є таким посланцем.

— Молекулярний месія?

— Месія — це щось про Бога. Я нунцій, офіційний представник Матерії. І я намагаюся транслювати її думки, якщо це так можна назвати.

— А музика?

— Музика це вібрація матерії. Це і є її думки. Тому я стараюсь у всьому бачити музику. Проте, зрештою, матерія просто спілкується сама зі собою. Вона — це просто робот, музична шкатулка. Є така тема — «Китайська кімната», ти, мабуть, знаєш. Її придумали ті, що займаються створенням штучного інтелекту. Нам лише здається, що ми щось розуміємо. Такої речі як розуміння — не існує. Це все ілюзія. Ми просто обмінюємося ієрогліфами, які нічого не означають.

— Здається, це те, що я не наважуюся прийняти остаточно, — притуливши кулак до губ, несподівано для себе

відповів йому Федір. — Зізнатися собі, що, врешті, справжнього розуміння не існує.

Десь на цьому моменті я почав розуміти, що юнак своєю розмовою в чомусь, можна сказати, завдав поразки решткам моїх укріплень. Адже я вивів свою внутрішню кінницю, своїх слонів і офіцерів, сподіваючись на нищівний фронт і коротку, проте ефектну перемогу. А тепер я сиджу розгублений, і камера фіксує те, як намагаюся привести до ладу почуття. І не тому, що він загнав мене у філософський глухий кут несподіваною думкою, а тому, що я отримав ще одне підтвердження своїм найтяжчим підозрам, про які волів би мовчати.

— Ось бачиш. Тепер ти також можеш бути її євангелістом, — відреагував Лулу.

— У мене, наприклад, саме через ту причину, яку ти озвучив, зараз відбувається тотальне відторгнення культури. Я не можу вже ні читати, ні слухати, ні дивитися фільми. Тотальне знецінення. Все це перетворилося для мене на шлак. Ти не боїшся, що, з такою життєвою позицією, коли розчаруєшся у музиці, більше не матимеш куди ступити? Запитую, тому що я, наприклад, боюся — боюся, що коли відкину культуру, й ступати вже буде нікуди... Залишатиметься лише ступити у вікно...

— Я не боюся, Федоре. Навіть якщо це буде помилкою, вона нічого не означатиме. Ні для кого.

— Що для тебе, в такому разі, означає бути «тру»?

— Не бути слабаком. Коли ти йдеш на страх, на біль, ти стаєш сильнішим.

— А ти? Ти захоплюєшся Ніцше?

— Я вважаю, що йому потрібно було б заснувати свій рок-бенд. Тоді в нього все склалося б інакше. Та я поважаю його за те, що він зайшов так далеко.

— Ти теж зайшов далеко?

— Не знаю. Я намагався йти, але там все однакове, і мені набридло. Ти просто йдеш, і нічого не відбувається.

Рівна сіра площина до горизонту, як у комп'ютерній грі. Я не знаю, навіщо йти далі, якщо там нічого немає.

— Дехто вважає, що там можна зустріти любов.

— Не знаю, що краще — зустріти її чи не зустріти.

— Маєш якусь мету в житті? Щось, що змушує тебе рухатися далі?

— З того, що вже прожив, я розумію, що далі буде така ж лажа. Знаєш, я бачу стільки молодих людей — вони чогось хочуть у житті. А я не хочу. Я вже втомився. Я просто живу по приколу, і фанатам це подобається. Цей Всесвіт виник по приколу, і він так само по приколу може зникнути. Коли вони бачать, що комусь по приколу жити, вони теж починають приколюватися, що усе це має сенс. Це просто такий глюк, за яким ми всі часом приколюємося. Проте іноді мене від цього теж починає нудити.

Ми закінчуємо інтерв'ю з відчуттям густої гіркоти і заніміння в роті, як від ризького бальзаму. Я тисну йому руку, і Лулу в цей момент каже:

— З тобою цікаво, Федоре. Наступна кава за мною. Слухай, у мене сьогодні концерт буде...

— Я не люблю натовпу, вибач...

— Як знаєш. Але це буде закритий виступ для своїх. Я був би радий, якби ти прийшов. Нехай це буде мій подарунок тобі на День народження.

— Дякую, я подумаю.

— Я попрошу, щоб твоє ім'я внесли у списки на вході, — пообіцяв Лулу. — До зустрічі, Федоре.

* * *

Отож, Федоре, що доброго ти дізнався за ці роки? Ти подорослішав, давай, поділися тим, що ти знаєш.

Скажімо, ти вже встиг добре зрозуміти, що у цьому світі немає нічого справжнього. Поки ти був підлітком, великі

дядьки з набитими гаманцями давали тобі солодкі калачі дорогих іграшок, образів, способів насолоди. Ти міг би розказати про те, що життя, як воно зображене на глянцевиx сторінках модних журналів, — фейк, такого насправді не буває. Ти міг би заявити, що порно існує лише на моніторі комп'ютера, а за екраном — тільки спітнілі жінки й оператори з хронічним простатитом і міжхребцевими грижами. Ти, врешті, так подорослішав, що міг би дати власне визначення слову «порнографія»: справжнє порно — це зовсім не хоум-відео про пацанів і дівах, справжнє порно — це найновіші комп'ютерні гаджети, це слогани косметичних компаній і ресторанів швидкого харчування, це дорогі автомобілі й реклама сигарет, скандали й плітки, гласні розслідування проти олігархів і гучні антикорупційні справи — ось справжній хард-кор, що увінчується колективним буккаке з лайків і коментів у соцмережах. І справжнє порно в тому, що ті, в кого цього немає, копіейсять про це, захиляючись слиною.

Ти міг би сказати, що після смерті Уго Чавеса і Муаммара Каддафі в цьому світі не залишилося більше чесних диктаторів, залишилися лише маленькі гнійнички, що обсипали планету, наче папульозні сифіліди; що Земля перенаселена і її ресурсів вистачить, можливо, ще років на двадцять; що сволочі капіталісти ніколи не віддадуть надлишків свого надвиробництва голодуючим дітям Африки, бо що вони будуть потім робити з цією голодною дикою Африкою, яка, замість того, щоби поволі здихати, як недобита зебра, враз скочить на ноги і заповнить всю Європу й Америку, порівняно з чим ісламська й китайська інвазії здадуться просто легкою застудою перед початком справжньої болотяної лихоманки. Ти не маєш куди втекти з цієї маленької, розпеченої, як сковорідка для стейка, планетки, бо навіть Тибет, твоя омріяна шамбала, окупований, корумпований і завалений китайськими кросівками — отже, ти зрозумів, що весь цей світ — це суцільні проблеми.

Театр жорстокості, гротеск, карнавал — зараз ще не існує термінів, достатньо емоційних, щоб передати всю гаму почуттів перед абсурдом життя, яку для себе відкрила сучасна людина. І ті, хто зрозумів, що бал-маскараду не спинити, мовчазно сідають на краю життя, часом вистрілюючи їдкою реплікою з Солженіцина або Еклезіаста.

Вічне повторення, сансара. Стільки повернень, стільки разів повторювати ті самі слова, ходити тими самим стежками. І тепер ось тобі подарунок — ще хтось, такий же втомлений, як і ти.

Федір залишив позаду вулицю Горького, де в них відбувався запис, і зупинився біля китайського ринку на Либідській, щоб купити набір для суші. Він хотів провести цей вечір сам, у тиші своєї квартири. Зробити армію вузькооких самураїв, одягнутих у панцирі з сьомги і з пов'язками з норі на головах. Зійтися з ними на бамбукових паличках, як слід вимочити в соєвому соусі і перебити їх усіх до одного, як гігантський крилатий Родан із японських фільмів жахів.

На перехресті за Либідською його авто спробувала зупинити якась молода жінка у простому платті. Усе, що він встиг подумати, задивившись на її плаття, — ось воно, це поєднання фіолетового і блакитного, яке я шукав. Хіт епохи. Нова, коротше, мадонна. Він повільно поминув її, востаннє вловлюючи прохолоду осені, що біла з відчиненого навстіж вікна, розчинену в гарячому придику серпня.

Їхні погляди перетнулися. Він побачив упертість і рішучість, з якою дівчина спиняла його авто. *Ні, крихітко, ти залишаєшся тут чекати на свою удачу. А я везу своїх хлопців під гору Фудзі — у них увечері велика битва з космічними монстрами. Самураї проти гігантських птеранодонів.*

Дівчина несподівано показала йому язик.

Федір Могила зупинив машину, дав задній хід і, порівнявшись із нею, опустив скло.

— Куди треба? — спитав він.

Вона зазирнула всередину, оцінила гірку азійських продуктів бувалим поглядом і сказала:

— Терміново потрібно до Видубичів. Зможете?

Він зробив запрошуючий жест головою, і в його життя ввійшла нова сила, а по венах розтеклося щось прохолодне, схоже на виноградний сік, який колись продавали у гастрономах на розлив.

* * *

Я подивився у дзеркало на свою пасажирку. Вона так само краєм ока глянула на мене. Я придивився до неї уважніше. Вона, відчувши на собі мій погляд, стягнула плаття як могла, вниз.

— Блін, я вже запізнююсь, — сказала вона. — Я мала там бути ще півтори години тому.

Дівчина дістала з сумочки примітивний доісторичний мобільний, якими користувалися, мабуть, ще кроманьйонці, і набрала номер:

— Альо, Леся, я вже під'їжджаю... Ви вже поїхали? Ай, шкода... Ви в Ботсаду будете? Ну гаразд... Та слухай, не було машини... Ну гаразд, я тоді вже своїм ходом...

Сховавши його, вона задоволено сказала:

— Ну ось, я вже нікуди не спішу. Ненавиджу поспішати.

— Ідете на пікнік?

— Думали на пленер піти разом із подружкою, помалювати трохи, та вона вже зі своїм хлопцем вийшла з хати. Бачу, ти неслабо закупився.

— У мене сьогодні День народження. Буде невеличка вечірка.

— Справді? Віта-а-аю! — протягнула вона.

— Ти ще вчишся?

— Я після училища, — сказала вона і потупивши очі стала розпрямляти платтячко на колінах. — Я вже давно відучила своє.

— То тепер куди тебе везти?

— Не знаю, — вона по-дитячому знизала плечима. — Можна покурити, якщо ти не сильно поспішаєш. У мене є з собою. Будеш?

Вона витягла з сумочки люльку для куріння марихуани і, здається, збиралася закурити просто на ходу.

— Не за кермом, — попросив я. Мої рисові воїни нервували, передчуваючи, що сьогоднішній день може різко поміняти сценарій і вони залишаться без битви.

Вони поїхали розпеченими вулицями Печерська — тієї затишної їхньої частини, де розкинулася вулиця Звіринецька, з її доглянутими будиночками і майже порожніми тротуарами. Він збирався під'їхати ближче до Ботсаду, аби його супутниці було недалеко йти. Наближалася гроза, — повітря зробилося наелектризованим, а з боку Дніпра вже громадилися сріблясто-сині купчасті вежі.

Моя супутниця позирає на мене, і я відчуваю, як магнетизм поміж мною і нею починає входити у резонанс. Ми виїхали на невеликий пустир за будинками, де, я сподівався, нас ніхто не мав би потривожити. З пустиря, де я сам іноді любив покурити, відкривався чудовий вигляд на Дніпро.

Зупиняючи машину, я випадково торкнувся її ніг, і відчув, як щось схоже на пекельний вогонь ввійшло мені в мозок, а разом із тим полум'ям — кілька догораючих розворотів із журналів для чоловіків.

— Відстєбни мене, — почув я ніби здалеку. Я бачив, як рухаються її вишневі, майже коричневі губи. Я не міг зрозуміти, що вона має на увазі — відхльостати її по щоках для сексуальної прелюдії?

— Ремінь застряг, — гмикає вона і мара спадає.

Я допомагаю їй вилізти з автомобіля, і гаряче повітря з вулиці обпікає мені обличчя. З-над Дніпра чути гучний вистріл грому.

Пустир у кінці літа. Геніально. Я не розумію, для чого життя посилає мені таке диво на День народження. Навколо пустка, нікого поруч немає. Різкий вдих — глибше не втягується, дим надто колючий — дурман вдаряє по траєкторіях ходу моїх думок, і вони розлітаються, наче збиті ударною хвилею, що прокочується ландшафтом мого розуму.

— Що, пре? — засміялася моя супутниця. Вона вже покурила, тепер сидить на протилежному крилі автомобіля, із розкритими губами. Я відчув, що перебуваю в небезпечній близькості від чужого розуму, і мої таємниці стають помітними так само, як і її.

— Як тебе звати? — поцікавився я.

Наді мною — небо літа, шабашить сонце, плюс тридцять чотири у затінку, і дощові хмари збираються над Правим берегом, величні пломбірні бапти виростають над Лаврою. Бачу високі бані церков над Дніпром. І Дніпро шепоче мені своїми брижами по воді, і повітря гаряче, як у складувальному цеху, в якому роблять маленькі скляні кораблики і ще менших скляних людей, запускаючи їх по течії, цілими пригорщами розсипаючи їх уздовж берегів. Гаряче повітря випалює усіяку думку про те, що настануть холоди.

— Євгенія.

— Що? — не зразу втямив я.

— Євгенія Смирна. Можна просто Смирна.

— Мене звати Федір.

Вона закинула голову вгору, показуючи до неба зуби — не то у вишкірі, не то у страждальницькій усмішці, достоту Мадонна Навахо з картин пастора Джуліані.

— Ти схожа на індіанку, — поділився я. — Чи на бразилійку.

— Попою хіба що, — засміялася вона.

— Шкода, що все так швидкоплинно в цьому житті, — сказав я. — Ти у своєму житті, я у своєму. Може, ми просто не здогадуємося, що наші друзі ходять десь поруч.

— У тебе немає друзів?

— Є, чому ж немає. Дуже багато. Просто іноді, знаєш, таке відчуття виникає, що ти геть сам залишився. І поруч немає нікого. Бракує порозуміння. От ми зустрілися — я навіть не знаю, як тебе звати...

— Смирна, — нагадала вона.

— ...а в мене таке відчуття, що ми знаємо одне одного все життя. Слухай... дякую, що ти мене запросила сюди. Ти мене вирвала з тяжких думок. Не знаю, чим це все закінчилося б.

— У тебе щось трапилося? — поцікавилася вона, поправляючи кілька волосин, що, занесені вітром, залазили їй до рота.

— Не знаю. У мене закінчилося старе життя. А з чого починати нове, не уявляю.

— Поїдь кудись, — порадила вона. — Я завжди кудись їду в таких випадках.

Сидіти на капоті автомобіля з цією грубуватою, миловидною мамбо, з якою вони зустрілися на кілька хвилин, щоб ніколи більше не перетнутися, курити сигарети і відчувати, як краплини поту стікають по спині під футболкою — що могло бути кращим подарунком у цей День народження? Миттєве порозуміння двох бульбашок повітря у круговерті потоку життя.

— Мені вже час, — Смирна докурила і подивилася на мене, примруживши око.

— Тебе підкинути?

— Можеш. До входу в Ботсад, — попросила вона.

Я підвіз її до входу в Ботсад, відчуваючи, що ця побіжна зустріч допомогла мені зібратися з силами після розмови з Лулу. Хвиля вдячності захлинула мене.

— Ми ще зустрінемося якось? — спитав раптом я, коли вона вже виходила з машини.

— Не знаю. У житті всяке буває. — Смирна обдарувала мене багатообіцяючою усмішкою, на яку здатні лише ті

випадкові знайомці, які більше ніколи не трапляться нам знову, і закрила за собою двері.

— Дякую, що підвіз! — прокричала вона з-за скла, помахала обидвома руками і швидко, поки я ще не встиг кинутися за нею і записати її номер телефону, побігла до сходів у парк. На хвилю мене охопив жаль, що нам не судилося бути разом, проте на зміну йому прийшла глибша, мудріша хвиля. Можливо, все справжнє якраз і має бути минуцим і безповоротним. Моно-но аварє, сумна чарівність речей.

* * *

І от, Федоре, ти заводиш авто і їдеш, нарешті, до себе на Кловську. Там прохолодно, темно, там душ і свіжий одяг. Ти озброєєшся запальничкою і попільничкою і сідаєш переглянути останні новини, однак швидко втомившись, просто лягаєш, розморений спекою, і повертаєшся до своїх думок.

«Поїдь кудись». Мабуть, це дійсно хороша порада — я вже почуваюся достатньо відчайдушним і доведеним до краю, аби з'їздити на Зону. Я беріг тебе, Зоно, беріг цю віру в тебе, не наважувався, не зближався — та зараз я, здається, маю до тебе прохання. Якщо моє інтерв'ю сьогодні справді було останнім, якщо я справді хочу це все залишити в минулому, якщо я справді хочу серйозних, чесних змін — будь ласка, прийми мене.

Я вірю в тебе, Зоно. Я так довго відкладав цей похід, бо не почувався готовим — а раптом ти справді даси не те, що я попрошу, а, як у «Сталкері», те, що справді криється в глибині мого серця? Проте зараз я іншого і не хочу. Я вже достатньо відчайдушний, щоби наважитись і зазирнути, що там.

Він планував заїхати до Тоні й Вадіка — Тоню навряд чи вдасться витягти на Бучак, а от Вадік такі затії дуже

любив. Взяти намет, спальники, казанок, запастися як слід травою. Зависнути на кілька днів у повній самотності, серед сосен і піску, заглиблюючись у себе, сподіваючись допірнути до дна серця й підняти звідти те, що там справді є. Вирушити вже буквально завтра-післязавтра, поки ще живий цей нерв, поки ще є розуміння, навіщо це все. Поки навколо ще мертвий сезон, і він нікому не потрібен.

Ландоші були його єдиними друзями, окрім Глаші, на яких геть не вплинула його раптова слава й успіх. Навіть більше, в безпросвітні проміжки часу, поки тривало його розлучення з Інессою, Вадік і Тоня стали його підтримкою. У той важкий період, два роки тому, вони буквально прийняли його в свою родину — разом вечеряли, разом виходили у кіно, разом курили траву і разом обговорювали, як вони житимуть у цьому світі після 2012-го року, коли, безумовно, має відбутися великий перехід в еру свободи і любові, та якому передуватимуть важкі години війн, епідемії, голоду і мародерства.

Ми розлучилися з Інессою два роки тому. Це був ранній шлюб, у всіх відношеннях необдуманий. Ми обидвоє були гарячими і молодими, і, якби це не було так боляче, напевне ми протрималися б іще довше — адже, кажуть, в середньому гормональний шлюб триває сім років, тоді як ми вистояли всього два.

Моя дружина була з інтелігентів. Закінчувала філфак, іноземну філологію, три європейські мови у вільному користуванні. Спершу — редактор в одному гламурному журналі про архітектуру, потім — редактор на авторитетному новинному сайті. Досі мене гріє наше фото з середини двотисячних — ми шкваримо танго на якомусь світському балі, я вдягнувся під пірата з підстреленим оком, вона перевдяглася на Хлопчика-мізинчика. Вечірки і карнавали, гості допізна й авантюрні поїздки в Європу — ми жили так, щоб усе було красиво. Ми гонорово, з блакитним лімузином у

ванільно-кремових весільних костюмах, відкривали нові сторінки наших паспортів у Палаці вінчань, а вже за тиждень у мене виникло відчуття, що маю якийсь час пожити сам, і я в екстреному порядку поїхав на три тижні до Амстердама, поки не відчув, що мої нервові рецептори у безпеці, а фоновий рівень канабінолів задовільно високий.

Ну і так далі. Ми швидко почали розбігатися в різні боки. І справа навіть не в спільності інтересів і цілей, справа в можливості свободи й у наявності кисню. Короткий момент асфіксії в наручниках — публіка з замиранням серця стежить, як черговий коперфілд намагається вилізти зі щільно зачиненої скляної скрині, наповненої водою — і ось, браво! Браво! У паспорті — штамп про розлучення, коротко і болюче, зате знову дихаєш вільно, ти живий, чорт забирай, — ти стоїш тріумфуюче перед глядачами в промоклій батистовій сорочці зі сліпучою усмішкою на устах, і всі аплодують тобі, свято вірячи в те, що вони стали свідками чуда.

Гортаючи сторінки в соцмережах, зауважив, що йому написала приятелька Глаша. Глаша мешкала у Москві, вони товаришували вже кілька років, і їхній зв'язок мав виключно інтелектуальний характер. Глаша писала уривками, телеграфним стилем. Москву заволокло димовою завісою, спричиненою пожежами у підмосковних лісах. У місті розпочалася паніка. У парках вмирили птахи і дрібні тварини, люди — хто міг — виїжджав із зони задимлення. Рятуючись від їдкої смогу, люди розкупили всі марлеві пов'язки в аптеках. У Москві скасовані на невизначений час всі авіарейси. Глаша теж була наляканою. Притискаючи (наскільки він міг уявити Глашу) до грудей кота, вона запитувала, чи Федір би не надав їй статус біженки на території його квартири.

Глаша, відколи я розлучився, кілька разів зупинялася в мене, будучи в Києві у справах. Я написав Глаші, щоб приїжджала першим же поїздом і що я готовий зустріти її хоч би

й завтра вранці. Наш роман, якому ніколи не судилось відбутися і який тягнувся вже, негласно і безнадійно, два роки, отримував ще один примарний шанс — принаймні, я зрадів від думки, що у квартирі з'явиться ще хтось. Я починав відчувати брак жіночого тепла й спілкування, тож розмова зі Смирною тільки розпалила мене.

Грозові хмари відійшли, не розродившись зливою. Вечір, сонячний і задушливий, приніс іще більше втоми. Місто дихало жаром. Він усе ж таки прийняв пропозицію Лулу, і нарікаючи сам на себе, знову поперся в центр. Йому й самому було складно сказати, навіщо він проміняв вечір із суші і японськими кіномонстрами на цей концерт. Вирішивши поїхати до Зони, від відчув, як тягар світобудови на хвильку зняли з його плечей, і йому знову захотілося жити.

Стоячи у тіні й намагаючись не потрапляти на очі знайомим — їх перед початком вечірки зібралося тут достатньо, усіляких богемних краль-журналісток, критиків і митців, що полюбляли фуршети — Федір спостерігав, як до входу в концерт-хол під'їхав білий лімузин, а з нього вийшов Дмитро Карманов, власник холдингу, який займався справами Лулу. *А Лулу міг би стати мені другом, — подумав він раптом. — Таке дивовижне потрапляння в інтересах. У світовідчутті. Лулу, казали, був трохи зміненої орієнтації, та мене мало турбували його орієнтири. Дивно лише, що мені зараз тридцять чотири, а йому всього двадцять п'ять. Можливо, річ у тому, що час не жаліє нікого, і рано чи пізно всі ці прокляті питання так чи інакше постануть перед тобою — тут питання лише чесності з собою.*

Йому було трохи навіть шкода Лулу. Він здався йому закритим, недовірливим. Такий навряд чи впустить когось усередину. Дивовижна співналаштованість їхніх думок дала йому змогу здогадатися, що зараз Лулу потребував точно такої ж допомоги, як і він. І з деякої солідарності до ще однієї душі, в якій розгорається внутрішній вогонь

великих запитань, він захотів подивитися, як Лулу справляється з музикою. Чи відобразатиме вона його розпач так само, як Федорова журналістська діяльність була ієрогліфом його безнадії? Така собі зустріч майстра фехтування і майстра чайної церемонії.

Слідом за Кармановим з лімузина вийшов Лулу Октябрюв, і тут, несподівано, я виявляю себе оточеним прихильованими школярками. Коли Лулу з'являється з лімузина, дівчатка заходяться шаленим вереском, і мені з несподіванки хочеться впасти на підлогу і притиснути руки до голови, як на уроках воєнки під час вдовоаної повітряної атаки.

— О, ти прийшов? — Лулу зауважив Федора і дав знак охоронцям пропустити його. — Дайте йому пройти, це до мене. Радий тебе бачити.

— Ти знаєш, я також. Хвилюєшся?

— Усі хвилюються, — відповів Лулу, коли вони зайшли в гримерку. — Падай на диван.

— Ніколи не був у гримерці перед концертом, — сказав Федір і впав на диван, послушавшись поради Лулу.

— Знаєш, напевне, це мій останній концерт. Не хочу надалі виступати. Набридло. Іноді мені хочеться, як ти сказав сьогодні, просто вийти у вікно, щоб не бачити всього цього.

— Розумію, — озвався Федір. — Я теж сьогодні брав своє останнє інтерв'ю.

— Останнє інтерв'ю? Чувак, тобі не можна зупинитися! У тебе це класно виходить.

— Знаю. Та все одно це було останнє моє інтерв'ю.

— Поважаю, — сказав Лулу. — Слухай. Саме хотів попросити тебе. Чисто для мене. Я хотів познайомити тебе з Кармановим. Це мій спонсор. От із ким потрібно зробити останнє інтерв'ю. Він трошки з нахилами в педерастію, правда. Любить молоденьких хлопчиків. Але він цікавий. Вони там зараз із партнерами сидять на горі, кокс

нюхають, поки вони ще не сильно обдовбалися, варто з ним познайомитися. Думаю, це може бути дуже цікаве інтерв'ю, ти завжди знаєш, як розговорити людину. Нехай це буде постскрипtum до твоєї кар'єри. Він просто космос. Повір, це буде реально щось для історії.

— Здається, я, як і ти, вже не вірю в історію, — Федір відкинув голову на диван і заплющив очі. *Де я, що я роблю? Я в гримерці якогось підліткового емо-ідола. Ми тремо з ним, як старі друзяки. І всі ці наші розмови не мають жодного значення.* — Гаразд, старий. Тільки тому, що повірив тобі сьогодні. Ти мене зможеш якось проштовхнути до них?

— Докуримо і підемо.

— Це все немає значення, — сказав Федір. — Чорт. Усе це. Немає жодного значення.

— Тру.

— У мене відчуття, що ми знаємо один одного цілу вічність.

— У мене теж, — посміхнувся Лулу. — Треба йти. Мені скоро на сцену.

Лулу повів Федора назад у пекло спітнілих людських тіл, що терлися в коридорах біля гримерки. Він підкликав одного з охоронців, який стояв перед сходами на другий поверх.

— Николай, привет. Это Федор Могыла, известный киевский тележурналист. Можешь провести его к Диме? У него есть к нему небольшой разговор.

— Да, пройдемте, — охоронець Николай, не кажучи ані слова, провів його через скляні двері з електронним ключем і вивів на балкон, звідки відкривався вид на сцену. На балконі горіли червоні лампи, і риси людей розчинялися в цьому інфернальному жареві. У повітрі, наче червоний туман, висів аромат розпусти.

— Вот, прошу. — Николай підвів його до чоловіка у футболці, який практично лежав, витягнувши ноги, у фотелі. — Дмитрий Иванович, к вам гости от Лулу.

— Слушаю вас, — чоловік у футболці з іронією подивився на нього, не вважаючи за потрібне підтягнути, скажімо, ноги. Це і був чоловік, який сьогодні привіз Октябрюва, — бізнесмен Дмитро Карманов.

— Вітаю, пане Карманов. Звернутися до вас мені порекомендував Лулу. Я хочу домовитися з Вами про інтерв'ю. Федір Могила — журналіст. Лулу сказав, що ви — космос.

Він простягнув Карманову картку зі словами «ФЕДІРЬ МОГИЛА / PHÆDRUS MONYŁA» і мобільним телефоном на звороті.

— Космос? — усміхнувся Карманов, розглядаючи його візитівку. — Так, космос — це я.

— З Вами можна було б зробити інтерв'ю?

— Я Вам задзвоню, Федоре. Моя дружина від вас у захваті, тому ми, можна сказати, вже знайомі. Ми обов'язково поспілкуємося.

— А сьогодні це можливо?

— Сьогодні? Ні, сьогодні це неможливо. Сьогодні я трохи не в формі. Здається, сьогодні в мене закінчилося старе життя і розпочинається нове. І я зовсім не знаю, що мені тепер робити, — Карманов, розвівши руками, засміявся здивовано, гучно, весело.

Федір теж засміявся, гучно і весело.

— Поїдьте кудись, — сказав він. — У таких випадках треба кудись поїхати.

* * *

Ніч, дорога. Одинокі машини таксі. Іду по Льва Толстого, їду по бульвару Лесі Українки, їду по Кловському. Як я люблю твоє дихання, місто. Блиск, блиск, блиск ліхтарів, шур-шур-шур вздовж доріг, нічні кішки, маленькі путани, заблудлі бомжі, чорт, ай лав'ю, місто, все одно ай лав'ю. Ти дивишся

через вітрини нічних кафе, твої думки — твої останні перехожі, ти дихаєш вітром, що мете сміття вздовж дороги о цій пізній порі, о цій пізній порі. Кидай мені своє листя, кидай мені свій цвіт, я буду підбирати його і берегти у своєму альбомі, де тримаю все найдорожче: дитячий гербарій, поцілунок коханої однокласниці, і ти, місто, в красивім круглім паспарту, і підпис: 5 серпня 2010. І відбиток губ у помаді. Може, та дівчина сьогодні, яку ти послало мені, — це і є ти, місто? Вона твій нунцій? Якщо так, тоді верни мені її, ще раз дай побачити, ще раз дай посидіти з нею, верни, чуєш, верни.

* * *

Уже скоро — скоро він поїде в Зону. Зона зможе дати йому те, що він потребує. Йому так хотілося б розділити це щастя, це передчуття чогось нового ще з кимось. На жаль, Тоня, Вадікова дружина, була особою вкрай раціональною, вона не вірила в силу дольменів — вона вірила в бакси. Ось що по-справжньому міняє сценарії людських доль, — так могла б вона прокоментувати їхню майбутню поїздку. Вадік на пару з Федором уже який рік поспіль намагалися якось пробудити Тоню до внутрішніх шукань, однак та залишалася байдужою до всього таємничого. Вона була донькою посла в Індії й перші десять років життя провела в Західній Бенгалії, а наступні десять — у Донецьку в оточенні золотої молоді. Далі — знайомство з одіозним аристократом духу, веселим святим індійського пантеону, геніальним художником-примітивістом, її майбутнім чоловіком Вадіком, і переїзд до Києва. Хоч Тоня і гралася з бенгальськими дітлахами в дитинстві, на неї не мав впливу, здається, жоден із тридцяти трьох мільйонів напівбогів, яким з такою ревністю поклонявся її чоловік.

Тоня була критичною, цинічною, жовчною і песимістичною. Певним чином вона була ідеальною половинкою для Вадіка, який починав день із радісного напасу на кухні й торжественного розспівування мантр у туалеті. Вадік, забиваючи раз по раз люльку миру, гаяв дні за мольбертом або за музичними інструментами, позаяк для вираження його творчості не існувало меж.

Це була його родина. Ті, кому він міг розказати, чим зараз живе. Федір вірив Вадіку і поклонявся йому, Тоню любив і жалував як молодшу сестру. Федір пішов би в Зону тільки з ними.

Я повернувся з концерту близько опівночі. Нарешті можна відпочити від усіх, залишитися насамоті з собою. Стоячи на балконі, звідки відкривався неймовірний краєвид Києва, я курю і думаю — ні, не думаю, тому що я дійшов до краю думок і думка далі рухатись не спроможна, далі, як казав Бродський, можна хіба що ступити в Хронос — отож, я не думаю, лише дивлюся вниз, стоячи по коліна в Хроносі, дивлюся на міріади вогників, що їдуть нічними вулицями, що блимають ліхтарями, блискають із вікон тих, хто не спить. Я перехиляюся з балкона, ледь не падаючи, аби вдихнути в груди глибше цього чудесного нічного повітря, і воно пахне Богом — пахне солодощами і розлукою, яблуками і вихлопними газами, пахне лагідним нічним вітерцем, що долітає з приміських лісів, і о, що це за відчуття сьогодні в душі? Що це за спазм поетичності?

Він критично вивчив вміст холодильника. Схоже, Глаші доведеться несолодко, якщо вранці не купити чогось для неї. Коньяк, соус песто, диявольський соус пірі-пірі. І гора азійських напівфабрикатів. Навряд чи витончена Глаша зрадіє соленій рибі на сніданок.

Останнє, що я зробив цього вечора, — згадав про Смирну і подумав, що насправді я хотів би приготувати завтрашній сніданок для неї.

**ЧАСТИНА ПЕРША:
КИСЛОТНИЙ ОПТИМІЗМ**

Кто мне этот страх.
Кто мне эти злые лица.
Пусть откроется враг,
Пусть мне больше никто, никто не снится.

Ю-Питер, «Птица-каратель»

У рушнику він ходив квартирою, шукаючи шорти, врешті, вліз у них і в сірому світлі світанку став робити ранкові вправи. Підтягувався на перекладині в коридорі, відтискався від підлоги, качав прес. Світало, у коридорі ставало світліше. Коли він закінчив вправи, неспішно зварив кави, взяв сигарети і пішов на балкон.

Балкон — його маленьке кубло. Він озирає із нього місто, затягнуте легкою паволокою туману. Час перерізати пуповину. *Я почувуюся мов немовля, яке надто довго жило в череві цього світу, аж поки він не став затісним для нього. Це небо придавлює мене, ці будинки накликають набати клаустрофобії. Мені час виходити назовні.*

Порожніми ранковими вулицями він швидко доїхав до вокзалу. Дорогою зайшов у супермаркет на Старовокзальній — прикупити щось легке й повітряне для легкої й повітряної Глаші. Він любив Глашу непорочною дитячою любов'ю, якою люблять у дитинстві шоколад, мультфільми й каруселі. Він готовий був їй показувати Київ, як він є — з усіма його стриптиз-барами, гей-клубами і цікавими закритими ресторанами з голими офіціантами, лишень отримати б це інтелектуальне задоволення від утішання Глаші, яка, як завжди, зможе знайти підбадьорливу репліку для втомленої голої офіціантки чи занадто понурого гея-бармена.

Наш роман із Глашею, власне, не можна було й назвати романом. Ми зустрічалися щоразу, коли вона приїжджала до Києва, разом гуляли і пили капучіно з тістечками у французькому кафе біля Майдану (завжди на тому самому міс-

ці), розмовляли часом про метафізику Козирєва і Налімова, іноді — про поеми Грегорі Корзо і Вільяма Карлоса Вільямса, а іноді — про серіали на зразок «Теорії великого вибуху». Разом ми дуже багато сміялися. Я почувався з нею видатним гумористом, кимось на зразок Райкіна або Петросяна, коли кожне моє слово змушувало її буквально падати на підлогу — і її репліки те ж саме робили зі мною — я не знаю, чому так було, можливо, над нами по особливому стояли зірки, та нам було дуже смішно одне з одним.

Особливою темою для жартів — я маю на увазі, наш специфічний тонкий гумор — було обговорення різних абсурдизмів, підчеплених десь з інтернету, особливо що стосувалося усіляких теорій змов, кінця світу й апокаліпсису. Ми спеціально відвідували радикальні православні сайти і продиралися в непролазну езотеричну глушину конспірологічних нетрів, аби потішити одне одного вдалою знахідкою: рінгтоном із церковними дзвонами для батюшок на айфон, карти затоплення Європи у найближчі два роки за 99,99 євро (стежте за оновленнями!) й інші прекрасності, які прикрашали моє та її доволі безпросвітне життя спалахами радості.

Підозрюю, Глаша вміла так добре жартувати якраз тому, що життя не особливо пестило її — її перший чоловік, потужний інтелектуал, неймовірний логік і оратор, та при цьому героїновий наркоман, влаштував їй кілька років емоційного терору, поки, зрештою, не покінчив зі собою, зникнувши в зимовому лісі й зробивши собі, очевидно, як завжди погрожував, «золотий укол». Її інший чоловік, що відсидів строк за вбивство, врешті спробував убити її. Третій чоловік — божевільний француз — виносив їй мозок своїми істериками і нервовими зривами.

У нас було те, що можна назвати інтелектуальним зв'язком. Заради мене Глаша вивчила українську, а я заради неї став читати Мережковського. Я відчував, як у вогні цієї розу-

мової близькості зникають вікові, національні відмінності, згорають мої ідеали краси, залишаючи в центрі неопалиму Глашу — мій ідеал, до якої я прив'язувався щораз сильніше. Я не знаю, чому ми досі не були разом — адже з її боку я відчував не меншу симпатію. Можливо, тому що ми надто любили той неспішний ритм, в якому проходили наші зустрічі? Можливо, тому, що нам не хотілося переходити з «Ви» на «ти»? Хотілося зберігати якусь свіжість почуттів, любов на відстані, що завжди значно романтичніша, аніж життя в одній квартирі? Почасті я не хотів зближатися з нею ще й тому, що Глаша надто добре до мене ставилася — і я боявся, що та трепетність наших почуттів відійде, коли ми дізнаємося, в кого які хронічні хвороби, хто як голить ноги, яка з вигляду наша спідня білизна в кошику для прання та інші, загалом терпимі, проте нищівні для тонкої романтики речі.

З іншого боку, заворожувало те, що ми зробили з нашого спілкування — у мене складалося враження, що ті стосунки, які ми мали, знаходилися так високо над буремним океаном життя, що з ними нічого не могло статися, жодні потрясіння не могли зачепити їх. Я відчував, що з цими стосунками можна увійти у вічність.

На пероні підбігаю до вагона й підхоплюю її, розчервонілу, пишну, на руки. Агляя, знайомтеся.

— Ну што, Глаша, с пріездам! І граф Воронцов з тобою!

— Рятуй нас. Ми погоріли, — сказала вона і Федір обійняв її ще раз.

— Агляюшко, — сказав він їй уже в машині. — Наші плани дуже категоричні. Зараз їдемо до мене — щільно снідаємо і довго відпочиваємо. Далі — обід у ресторані з терасою на Дніпро. Потім — гуляємо на Трухановому і катаємося на чортовому колесі. А ввечері нас чекають у гості Ландоші.

— Це програма реабілітації біженців? Мені подобається, — відповіла вона, тримаючи на колінах клітку з графом

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.